

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 292/09-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť K. Z., P., zastúpenej advokátom JUDr. T. S., T., vo veci namietaného porušenia práva na „*spravodlivé prejednanie veci pred súdom*“ zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 33/2008 a postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 180/2008 a sp. zn. 4 Co 181/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť K. Z. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júla 2009 doručená sťažnosť K. Z., P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie práva na „*spravodlivé prejednanie veci pred súdom*“ zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 33/2008

a postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 180/2008 a sp. zn. 4 Co 181/2008.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom podaným 30. januára 2003 proti spoločnosti D., a. s., B. (ďalej len „žalovaný“), domáhala náhrady škody vo výške 285 900 Sk s prísl.

Okresný súd Trenčín rozsudkom č. k. NM-4 C 23/2003-94 z 1. decembra 2005 zamietol jej návrh na náhradu škody a zaviazal ju zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 54 284 Sk. Na základe odvolania sťažovateľky proti predmetnému rozsudku krajský súd uznesením č. k. 4 Co 38/2006-137 z 15. marca 2007 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Okresný súd rozsudkom č. k. 4 C 33/2008-216 jej návrh zamietol s tým, že o trovách konania rozhodne samostatným rozhodnutím.

Uznesením č. k. 4 C 33/2008-219 z 26. mája 2008 okresný súd zaviazal sťažovateľku na úhradu trov konania žalovanému v sume 143 562,50 Sk.

V dôsledku odvolania sťažovateľky proti predmetnému rozsudku a uzneseniu krajský súd rozsudkom č. k. 4 Co 180/2008-267, 4 Co 181/2008 z 9. apríla 2009 napadnutý rozsudok prvostupňového súdu potvrdil a napadnuté uznesenie prvostupňového súdu zmenil tak, že sťažovateľka je povinná zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 23 823,70 € a náhradu trov odvolacieho konania v sume 505,71 €. Predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť 19. mája 2009.

Podľa sťažovateľky okresný súd napadnutým rozsudkom porušil jej právo „na spravodlivé prejednanie veci pred súdom“ zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že „nechal bez povšimnutia nerešpektovanie právneho názoru na riešenie problému, ktorý odvolací súd vyslovil vo svojom uznesení zo dňa 15. marca 2007 č. k. 4 Co 38/06-137 a ktorým nerešpektovaním právneho názoru odvolacieho súdu prvostupňový porušil ust. § 226 O. s. p.“, pochybil pri počítaní prekluzívnej lehoty podľa § 683 ods. 2 Občianskeho zákonníka a nevykonal žiadne dokazovanie na účely zistenia, kedy došlo k vráteniu prenajatej veci.

V rozpore s právom na spravodlivý proces je podľa názoru sťažovateľky aj napadnuté rozhodnutie krajského súdu.

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví, že jej právo na spravodlivé prejednanie veci pred súdom zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 33/2008 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 180/2008 a sp. zn. 4 Co 181/2008 porušené bolo, zruší rozsudok krajského súdu č. k. 4 Co 180/2008-267, 4 Co 181/2008 a vec vráti okresnému súdu na ďalšie konanie a zaviazá okresný súd a krajský súd nerozdielne na úhradu trov právneho zastúpenia v sume 245,70 €.

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde

nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým súdom.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu a krajského súdu v namietaných konaniach došlo k porušeniu práva sťažovateľky na spravodlivé prejednanie veci pred súdom zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. Ústavný súd konštatuje, že na konanie o sťažnosti v časti, v ktorej sťažovateľka namieta porušenie práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 33/2008, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd. Právomoc ústavného súdu je preto v týchto prípadoch subsidiárna. O ochrane práv sťažovateľky, ktorých porušenie namieta, vo vzťahu ku konaniu okresného súdu (vo veci rozhodol rozsudkom z 28. apríla 2008), proti ktorému sťažovateľka podala odvolanie, rozhodoval v odvolacom konaní krajský súd (rozsudok č. k. 4 Co 180/2008-267, 4 Co 181/2008 z 9. apríla 2009). Vzhľadom na uvedenú zásadu subsidiarity preto nie je v právomoci ústavného súdu preskúmať konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 4 C 33/2008.

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť v tejto časti po predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Sťažovateľka namieta porušenie práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru aj postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 180/2008 a sp. zn. 4 Co 181/2008.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru zahŕňa „právo na súd“, to znamená právo začať konanie na súde v „občianskoprávných veciach“ ako jeden z jeho aspektov. K nemu pristupujú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu, zloženie súdu a vedenie procesu. Kvalita procesu zahrnutá v práve na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru je zabezpečená zárukami procesného a inštitucionálneho charakteru (III. ÚS 136/03).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia

zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03).

Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným postupom krajského súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov.

V právomoci ústavného súdu zostalo následne posúdenie, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím č. k. 4 C 33/2008-267, 4 C 33/2008 z 9. apríla 2009, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 4 C 33/2008-216 z 28. apríla 2008 a zmenil uznesenie okresného súdu č. k. 4 C 33/2008-219 z 26. mája 2008 a uložil sťažovateľke zaplatiť trovy odvolacieho konania, sú zlučiteľné s označeným článkom dohovoru.

Po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu ústavný súd dospel k záveru, že tento svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, čo vyplýva aj z nasledujúcej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku:

„Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec na odvolacom pojednávaní (§ 212 ods. 1, § 214 ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky proti napadnutému rozsudku nie je dôvodné a odvolanie navrhovateľky proti napadnutému uzneseniu je čiastočne dôvodné.

Navrhovateľka ako odvolací dôvod namietala nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa.

Odvolací súd podrobne preskúmal rozhodujúce námietky, ktoré boli v odvolaní navrhovateľkou vznesené a v plnom rozsahu sa stotožňuje so skutkovými právnymi závermi

súdu prvého stupňa. Odvolacie námietky navrhovateľky sú totožné s námietkami uplatnenými navrhovateľkou pred súdom prvého stupňa a tieto námietky nemohli privodiť zmenu napadnutého rozsudku. Z daného titulu si odvolací súd osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia, v celom rozsahu na ne poukazuje v zmysle § 219 ods. 2 O. s. p. a dodáva nasledovné:

Súd prvého stupňa po doplnenom dokazovaní po zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu správne dospel k záveru, že nárok navrhovateľky je v zmysle § 683 ods. 1 Občianskeho zákonníka prekludovaný. Týmto právnym záverom sa stotožňuje aj odvolací súd, keď v konaní bolo nepochybne preukázané, že nájomný vzťah medzi účastníkmi bol ukončený dňa 30. 6. 2000. Neobstoja námietky navrhovateľky uvádzané v odvolaní, keď z vykonaného dokazovania je jednoznačne preukázané, na aký účel boli sporné pozemky odporcovi prenajaté. Uvedené pozemky odporca ako nájomca mal využívať v súlade s predmetom podnikania ako sociálno-prevádzkové zariadenie staveniska, uskladnenie stavebného materiálu a odstavné plochy pre stavebné vozidla a mechanizmy. Po skončení nájmu mal prenajímateľovi odovzdať prenajatý priestor vypratany, s odstránením konštrukcie parkovacej plochy a plochy pod objektmi zaviesť ornicou do výšky 30 cm, priestor vyrovať, pokiaľ sa strany nedohodnú inak. Súčasne mal odstrániť vytvorené komunikácie idúce mimo oplotenia stavebného dvora, ak by boli tieto zriadené na pozemku. Aj so samotnej výpovede svedka PeaDr. P. Z., syna navrhovateľky vyplýva, že na časti pozemku, na ktorej sa malo nachádzať 12 kusov marhúl bol zriadený veľký autopark. Svedok uviedol, že tam boli umiestnené mechanizmy, ťahače, žeriavy, v zemi boli umiestnené cisterny na fľašky. Za týchto okolností je zrejmé, že v prípade existencie ovocných stromoch na predmetných pozemkoch došlo k ich zničeniu počas trvania nájomného vzťahu. Keďže prekluzívna lehota na uplatnenie náhrady za odstránené stromy uplynula tak ako na to poukazuje vo svojom rozhodnutí súd prvého stupňa dňa 30. 12. 2000 (v zmysle § 683 ods. 2 Občianskeho zákonníka), návrh podaný navrhovateľkou na súd dňa 30. 1. 2003 je podaný zjavne po uplynutí prekluzívnej lehoty, na ktorú súd musí prihliadnuť ex offo. Neobstoja námietka navrhovateľky uvádzaná v odvolaní, že možno prijať záver o existencii marhuľového sadu v zmysle rozhodnutia Okresného úradu životného prostredia N. zo dňa 14. 5. 1997. Odvolací súd v súlade s názorom súdu prvého stupňa poukazuje na odôvodnenie uvedeného rozhodnutia, v ktorom sa neuvádza k výrubu akého druhu drevín došlo, pričom mohlo ísť aj

o náletové dreviny, na výskyte ktorých sa svedkovia vypočutí v konaní zhodli. Ani ďalšia námietka navrhovateľky uvádzaná v odvolaní ohľadne dĺžky objektívnej premlčacej doby nie je dôvodná, nakoľko pokiaľ by došlo ku škode, muselo by k nej dôjsť najneskôr do obdobia vydania kolaudačného rozhodnutia vydaného Okresným úradom N. odbor životného prostredia dňa 27. 1. 1999, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 17. 2. 1999, vzhľadom na tú skutočnosť, že predmetom nájmu boli pozemky na zriadenie dočasnej stavby.

Odvolací súd sa stotožňuje správnym názorom súdu prvého stupňa, že aj v prípade aplikácie ustanovení o všeobecnej zodpovednosti za škodu z dôvodu vznesenej námietky premlčania odporcom, nárok navrhovateľky by bol premlčaný. (...)

(...) objektívna lehota v zmysle ust. § 106 ods. 2 je 3-ročná a začína plynúť okamžikom, kedy došlo ku škodnej udalosti. Subjektívna 2-ročná premlčacia lehota môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej doby, ktorú nemôže prekročiť.

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

V konaní bolo preukázané, že pokiaľ ku škode došlo, muselo k nej dôjsť najneskôr do obdobia vydania kolaudačného rozhodnutia, vydaného Okresným úradom N., odbor životného prostredia dňa 27. 1. 1999, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 17. 2. 1999, Navrhovateľka podala návrh na súd dňa 30. 1. 2003, teda po uplynutí aj objektívnej aj subjektívnej premlčacej lehoty. Tvrdenie navrhovateľky, že v danej veci je potrebné aplikovať 10-ročnú premlčaciu objektívnu lehotu v zmysle § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka vzhľadom k tomu, že škoda bola spôsobená odporcom úmyselne, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní.

Odvolací súd však zmenil podľa § 220 O. s. p. uznesenie súdu prvého stupňa týkajúce sa náhrady trov konania. I keď podľa zásady úspechu by v danej veci patrila v zmysle § 142 ods. 1 O. s. p. úspešnému odporcovi plná náhrada trov konania, odvolací súd bol toho názoru, že v danej veci je opodstatnené použiť ust. § 150 ods. 1 veta prvá O. s. p., podľa ktorého ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo z časti priznať. V danej veci odvolací súd vzhliadol dôvody hodné osobitného zreteľa v osobných a sociálnych pomeroch navrhovateľky. Navrhovateľka v zmysle posudku Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v P. zo dňa 26. 2. 2004

č. 4/13609/43-02/H1 sa považuje za občana s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 70 %. Je odkázaná na pomoc a sprievod inej osoby a v dôsledku ťažkej poruchy mobility si odiera šatstvo a bytové zariadenie, s čím má zvýšené výdavky na jej základné potreby. Jej jediným príjmom je dôchodok vo výške 8.904,- Sk.

Na základe týchto skutočností odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že úspešnému odporcovi priznal náhradu trov konania vo výške 1/2-ice, čo predstavuje 2.382,70 Eur, (t. j. polovica z priznanej sumy súdu prvého stupňa = 143.562,50 Sk, t. j. 4.765,40 Eur : 2 = 71.781, 25 Sk, t. j. 2.382,70 Eur), keď súd prvého stupňa náhradu trov konania priznal v správnej výške v zmysle vyhl. č. 163/2002 Z. z. a vyhl. č. 655/2004 Z. z. z dôvodu zmeny právneho predpisu upravujúceho výšku odmeny za poskytovanie právnych služieb počas konania.

O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1, § 150 ods. 1 veta prvá a § 151 ods. 1 O. s. p. tak, že úspešnému odporcovi odvolací súd priznal túto náhradu trov konania vychádzajúc z hodnoty veci 9.490,14 Eur (t. j. 285.900,- Sk). Právnomu zástupcovi odporcu podľa § 10 ods. 1 vy hl. č. 655/2004 Z. z. patrí odmena za 1 úkon právnej pomoci vo výške 253,94 Eur (za vyjadrenie k odvolaniam, za účasť na odvolacom pojednávaní dňa 9. 4. 2009) - 761,82 Eur, režijný paušál 2 x 6,31 Eur + 1 x 6,95 Eur, náhrada za stratu času za účasť na odvolacom pojednávaní 6 polhodín x 11,59 Eur = 69,54 Eur, cestovné na odvolacie pojednávanie B. – T. a späť, spolu 240 km osobným motorovým vozidlom SEAT SC 802 BR = 15,74 Eur, 19 % DPH (z odmeny za 3 úkony 761,82 Eur) = 144,75 Eur, spolu trovy predstavujú 1.011,42 Eur. Za použitia § 150 ods. 1 veta prvá O. s. p. z dôvodov vyššie uvedených, odporcovi odvolací súd priznal náhradu trov konania v 1/2-ici, čo predstavuje 505,71 Eur. “

Z rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že do odôvodnenia svojho rozsudku uviedol postup, akým dospel k záverom o potvrdení rozsudku okresného súdu, jeho rozsudok obsahuje výklad právnych noriem Občianskeho súdneho poriadku, ktorý nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Krajský súd sa stotožnil s postupom a rozsudkom okresného súdu spôsobom, z ktorého je zrejmé, že postup a rozsudok okresného súdu považuje za zodpovedajúci zákonu. Podľa názoru ústavného súdu krajský

súd vykonal ústavne súladný výklad platných právnych predpisov, ktorý nie je svojvoľný a nepopiera zmysel interpretovaných a použitých právnych noriem.

Na tomto závere treba trvať napriek tomu, že sťažovateľka nesúhlasí s právnym názorom krajského súdu, pretože porušenie základného práva nemožno vidieť len v tom, že krajský súd postupoval a rozhodoval bez toho, aby sa stotožnil s právnym názorom sťažovateľky.

Pretože ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že účinky výkonu právomoci krajského súdu v danom prípade sú zlúčiteľné so sťažovateľkou označeným právom, sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. septembra 2009